

УДК 004.738.5:336.74]:338.245

Ладиченко К.І.,
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри світової економіки
Мазур К. В., студентка,
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ, Україна

РОЛЬ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ КРАЇНИ

Електронні гроші стають дедалі важливішими в сучасному суспільстві завдяки численним перевагам і трансформаційному впливу на різні аспекти нашого життя. Вони стають не лише зручним інструментом для здійснення платежів, але й ключовим елементом фінансової інфраструктури, що впливає на ліквідність, продуктивність та доступність фінансових послуг. Їхня роль є критичною для розвитку стратегій економічної стійкості та успішного функціонування фінансової системи в умовах стрімкої цифрової трансформації.

Впровадження цифрових грошей, що охоплює електронні гроші, стейблкойни, цифрові валюти центрального банку (CBDC), криптовалюти та інші аналогічні форми, виступає не лише як зручний засіб для проведення платежів, але й визначальним елементом у формуванні фінансової політики та економічних стратегій країни. Електронні гроші забезпечують швидкі та зручні транзакції, сприяючи підвищенню ліквідності та ефективності фінансової системи. Стейблкойни, пов'язані з реальними активами й забезпечують стабільність валюти та захист від коливань. CBDC – вказують на довіру до національного фінансового органу й сприяють стійкості фінансової системи [1, с. 1-2].

У зв'язку з розвитком мережі Інтернет та інформаційного суспільства, виникла необхідність в обміні нематеріальними товарами та послугами в електронній формі, що призвело до виникнення нового платіжного інструменту – електронних грошей, які спрямовані на заміну готівки та паперових чеків.

Дослідження вказують на тісний взаємозв'язок між рівнем економічного розвитку країни та активністю безготівкових платежів. Країни, які проявляють вищий рівень добробуту та мають розвинену фінансову систему, такі як Нідерланди, Бельгія (Digital Euro), Уругвай (e-peso), Китай (e-CNY), Швеція (eKrona) та інші, активно використовують безготівкові розрахунки, що сприяє їхньому ще більшому економічному зростанню [2, с. 18-22].

Україна знаходиться на перехресті шляхів у використанні безготівкових платежів, тому вже у 2024 році планує впровадити цифрову форму національної валюти, відомої як е-гривні [3]. Її емітентом виступатиме Національний банк України. Основна мета впровадження полягає у в ефективному виконанні всіх функцій грошей, доповнюючи готівкові та безготівкову форми гривні. Е-гривня буде зручною та доступною для всіх верств населення, юридичних осіб, державних органів, банків та небанківських установ.

Е-гривня відображає плани НБУ з модернізації платіжної інфраструктури країни відповідно до світових тенденцій. Вона спрямована на підтримку фінансової стабільності, забезпечення економічної безпеки та підвищення ефективності монетарної політики.

Впроваджуючи українські електронні гроші, Національний банк має на меті досягнення цифрової трансформації та стимулювання розвитку економіки. Це сприятиме підвищенню довіри до національної валюти, зменшенню вартості платіжних операцій та обмеженню використання готівки. Крім того, введення е-гривні сприятиме підвищенню прозорості розрахунків і покращенню монетарної трансмісії. Початково планується використання е-гривні в державних підприємствах для виплати зарплати в цій валюті, що є важливим кроком у процесі її впровадження [4].

Для реалізації свого проєкту е-гривні, НБУ досліджував міжнародний досвід проєктів CBDC для роздрібних платежів різних країн. Серед них – Цифровий євро (ЄЦБ), eKrona (Швеція) та e-CNY (Китай). Усі ці проєкти впроваджуватимуть свою валюту через банківську систему, однак тільки Китай

запустив свій проєкт у 2023 році, інші ж тільки заплановані. Водночас близько 90% центральних банків у світі розглядали можливість випуску CBDC, що свідчить про поширення інтересу до цифрової трансформації економіки.

Впровадження е-гривні в Україні позитивно вплине на забезпечення економічної безпеки країни, зміцнення монетарного суверенітету та здатності НБУ забезпечувати цінову та фінансову стабільність, як запоруку стійкого економічного зростання. Крім того, опитування через гаманець «Е-Гривня» показало, що українці цікавляться цією ініціативою, і близько 87% опитуваних вважають, що е-гривня матиме середній або високий вплив на рівень фінансової інклюзії. Вони сподіваються на безпечність та захищеність, а також на низькі тарифи й миттєві платежів.

Отже, застосування е-гривні сприятиме зменшенню використання готівки та підвищить ефективність платежів, що допоможе українській економіці перейти до більш цифрового та прозорого середовища. Ця ініціатива стане важливим кроком у напрямку модернізації економіки та підтримки її стійкого розвитку.

Література

1. Rise of Digital Money: Implications for Pacific Island Countries / Y. S. Zhou et al. International Monetary Fund, 2024. 58 p. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/Departmental-Papers-Policy-Papers/Issues/2024/02/21/Rise-of-Digital-Money-Implications-for-Pacific-Island-Countries-543239> (date of access: 02.04.2024).
2. Кравчук В., Науменко Д., Глибовець А. Електронні гроші в Україні. / Аналітичний звіт. – К.: Альфа-ПІК, 2012. – 64с. URL: http://www.ier.com.ua/files/publications/Books/2012/3_Electronic_Money/E-money_report_APPROVED_2012-10-02_RED2.pdf.
3. Суспільне новини (опубліковано 13.02.2023) / Не відкладати на 2024-й. Мінцифри просить НБУ запустити е-гривню. URL: <https://suspilne.media/384317-ne-vidkladati-na-2024-j-mincifri-prosit-nbu-zapustiti-e-grivnu-u-2023-mu/>.
4. Національний банк України / Про е-гривню – цифрові гроші Національного банку. URL: <https://bank.gov.ua/ua/payments/e-hryvnia>.